

Naturskyddsföreningen
Täby

ÅRSPROGRAM augusti 2022–juni 2023

Vill du bli medlem i Naturskyddsföreningen?

Gå in på <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Boka i din kalender redan nu det du tycker verkar intressant!

Skicka gärna din e-postadress till

taby@naturskyddsforeningen.se

så har vi möjlighet att sända våra nyheter till dig

När du deltar i aktivitet arrangerad av Naturskyddsföreningen omfattas du av en olycksfallsförsäkring

Styrelse och funktionärer 2022–2023

Ordförande:

Göran Sandberg, Mobil 076–218 56 57, goran.sandberg66@gmail.com

Sekreterare

Kathrin Wemgård, Mobil 070-738 79 90, kathrin_wemgard@yahoo.se

Kassör

Anders Wallin, Mobil 070-413 52 76, s.anders.wallin@gmail.com

Övriga ledamöter i styrelsen

Einar Fries, Tfn 756 94 44, Mobil 070-669 62 10, einar.fries@gmail.com

Hans-Erik Nordin, Tfn 756 31 32, Mobil 0706-80 50 32, hasse.nordin@hotmail.com

Louise Ivstam, Mobil 070-791 33 99, louise@ivstam.se

Ragnvald Pettersson, Mobil 070-722 51 84, ragnvald.pmoller@telia.com

Elisabeth Johansson, Mobil 0707-86 88 65, elisabethsbrevlada@gmail.com

Suppleanter i styrelsen

Lennart Dock, Mobil 070-683 49 53, lennart.dock@gmail.com

Klimatgruppen

Göran Sandberg, Kathrin Wemgård, Louise Ivstam, Einar Fries, Per Broman
per.l.broman@hotmail.se

Intresseområden

Skolprojektet
Fåglar, skog, fågelholkar
Viggbyholms ekbacke, skog
Klimat
Webbplats, energi
Trafik, cykel
Holkhögskolan
Skålhamra kvighage
Soppantering, källsortering

Kontaktpersoner

Göran Sandberg, Kerstin Olsson
Hans-Erik Nordin
Einar Fries
Göran Sandberg
Kathrin Wemgård
Elisabeth Johansson
Anders Wallin och Dag Fries tel: 073 200 55 66
Hans-Erik Nordin och Ragnvald Pettersson
Louise Ivstam

e-post: taby@naturskyddsforeningen.se

Hemsida: <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Facebook: <https://www.facebook.com/tabynaturskyddsforening>

Bankgiro: 5197-6009

Välkomna!

Lyssna till intressanta föreläsningar och följ med ut i naturen

Täby har en spännande och variationsrik natur. Genom ditt medlemskap i Naturskyddsföreningen har du möjlighet att påverka så att Täby utvecklas varsamt och med hänsyn till sina gröna områden. Du har också möjlighet att delta i aktiviteter och utflykter.

Täby Naturskyddsförening (TNF) är en lokal krets av Naturskyddsföreningen. Alla Naturskyddsföreningens medlemmar boende i Täby, för närvarande drygt 1700, är automatiskt medlemmar i Täbykretsen. Samtidigt tillhör vi Naturskyddsföreningen i Stockholms län, som vi har nytta av i olika sammanhang.

Vad vi sysslar med framgår av detta programhäfte och vår webbplats <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Vi bevakar efter bästa förmåga de gröna frågorna i Täby och är remissinstans i sådana kommunala ärenden.

Täbykretsen försöker anlägga ett brett klimatperspektiv i många aktuella frågor. Det innebär bland annat att främja verksamheter och planer som minskar användning av fossila bränslen samt även minskar hotet mot biologisk mångfald.

Även icke medlemmar är välkomna. Alla deltar på egen risk i föreningens arrangemang. För medlemmar i Naturskyddsföreningen finns en gällande olycksfallsförsäkring.

Programpunkter med är lämpliga även för barnfamiljer.

Kom ihåg att du har 10% rabatt på SJ som medlem.

Ibland händer saker snabbt!

*Har du inte fått några **mejl** från oss kan det bero på att vi inte har din aktuella mejladress. Vill du vara med på vår mejllista och ta del av våra extrautskick är det lätt fixat: Mejla till taby@naturskyddsforeningen.se så ser vi till att lägga till dig på listan inför framtida utskick.*

Kallelse till årsmöte 2023

Årsmötet äger rum onsdagen den 1 mars kl. 19.00–ca 21.00.

Plats: Seniorcenter, Lyktgränd 2.

Medlemmar är välkomna att lämna in skriftliga motioner till styrelsen senast den 1 februari.

Dagordning, årsberättelse och övriga handlingar kommer att finnas tillgängliga på årsmötet. Kallelse sker endast på detta sätt.

TNFs hemsida och Facebook

Titta in på kretsens hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>

Där får du information om TNFs synpunkter på kommunens planer i Täby och kan läsa våra svar till kommunen.

TNFs samtliga yttranden finns samlade på vår hemsida:

<https://taby.naturskyddsforeningen.se/> under fliken 'Yttranden'.

Se även under fliken 'Vi bevakar', där hittar du ärenden vi håller ett vakande öga på.

Vi finns även på Facebook

<https://www.facebook.com/tabynaturskyddsforening/>

Klimatarbete

Naturskyddsföreningen på riksnivå har under flera år arbetat hårt för att påverka svenska myndigheter och allmänheten i frågor som rör den globala uppvärmningen.

Internationella avtal är nödvändiga men – har det visat sig – svåra att förhandla fram i en takt och på ett sätt som denna angelägna fråga egentligen kräver.

Naturskyddsföreningen formulerar tydligt att klimatarbete till mycket stor del handlar om beslut och förändringar som sker lokalt, på läns- och kommunnivå. Sveriges kommuner har stora möjligheter att fatta beslut som beaktar och främjar ett hållbart klimat. Genom sin verksamhet påverkar man även kommuninvånare och företag att fatta egna klimatkloka beslut, man bidrar till att förändra levnadsmönster.

Naturskyddsföreningens Täbykrets har en grupp som arbetar med klimatrelaterade frågor inom vår kommun. Vi arbetar bl.a. med att finna vägar att öka medvetenheten i dessa frågor och att påverka politiska processer genom att möta Täbys politiska partier och tjänstemän.

Inom flera områden bör arbetet bedrivas, det handlar om:

- *Byggande och boende*, t.ex. minskning av koldioxidutsläpp via energisnåla hus, användning av icke-fossila energislag för uppvärmning.
- *Transporter*, t.ex. via utvecklad kollektivtrafik, pendelparkeringar och underlättande av cykeltransporter.
- *Livsmedelsfrågor*, t.ex. främja matvanor som minskar miljöbelastning, minskat köttätande som kan nås genom att införa ökat antal vegetariska och även ekologiska luncher i bl.a. skolor.
- *Energifrågor*, t.ex. hur Täby i ett långt perspektiv ska försörjas med energi och värme för att minska klimat- och annan miljöbelastning. TNFs synpunkter i denna fråga finns under fliken ”Vi bevakar/Energiförsörjning av fastigheter” på vår hemsida.

Skolprojektet i Åva gymnasium

Klimatgruppen bedriver även hållbarhetsprojekt i Åva gymnasium där syftet är att öka gymnasieungdomars medvetenhet om global uppvärmning och hot mot biologisk mångfald. Den ökade medvetenheten ska förhoppningsvis bidra till förändrade levnadsvanor och eventuell vilja att själva delta i arbete att värna klimat och miljö.

Skogsgruppen

TNF har en skogsgrupp som med jämna mellanrum träffar representanter från Täby kommun för gemensam genomgång av skogen i Täby.

Är du intresserad och vill delta så kontakta Hasse Nordin eller Einar Fries (se sid 2).

Skålhamra kvighage

Täby hembygdsförening och TNF hjälps åt med att röja sly i Skålhamra kvighage under vintern och våren. På sommaren betar det kor där.

Är du intresserad och vill delta så kontakta Hasse Nordin (se sid 2).

På försommaren ordnar vi en blomstervandring i hagen.

Skötselåtgärder för ekarna i Viggbyholms ekbacke

Skötselåtgärder för Täbys största bestånd av jätteekar, beläget 400 m söder om Viggbyholms gård, pågår sedan snart 14 år efter samråd med och tillstånd av markägaren. Täby Naturskyddsförening, i nära samverkan med Täby Hembygdsförening och Täby kommun, utför försiktiga åtgärder för att bevara och vidareutveckla denna mer och mer sällsynta biotop för framtiden.

Våra medlemmar och andra intresserade är välkomna att delta i det fortsatta arbetet under hösten och våren. Du kan lära dig mer om praktiskt naturskyddsarbete, och speciellt om skötsel av ekar.

Kontakta Einar Fries (se sidan 2), eller kom till något av insatstillfällena i oktober och november 2022 samt mars 2023, se nedan i årsprogrammet.

Mindfulness - hämta kraft i naturen

Du är välkommen att delta i våra ledarledda, stilla promenader med mindfulnessövningar och naturupplevelser. Mindfulness i naturen visar hur du där kan hitta avslappning och återhämtning från en stressad vardag.

Vi planerar en vandring i början av september, se närmare på vår hemsida.

Stolpaskogen, Täbys stadsskog

I Stolpaskogen finns en vandrings slinga med informationsskyltar och pedagogiskt material för alla åldrar. Karta och informationshäfte finns på kommunens hemsida <https://www.taby.se/> och sök därefter på **Vandringsleder**.

Mörtsjön, upptäck de tre vandringslederna

Upptäck vandringslederna vid Hagby och runt Mörtsjön, totalt ca 15 kilometer. De startar från var sin grön entré/friluftsparkering. Kartor finns på kommunens hemsida <https://www.taby.se/fritid-och-kultur/natur-och-parker/vandringsleder-och-strovomraden/>

Täbys fritidskarta och kartor över de gröna kilar

Kommunen har tagit fram kartor för att visa vägen till en aktiv fritid i Täby. På kommunens hemsida <https://www.taby.se/> finns det flera olika kartor man kan titta på. Sök på **Täbykartan** och välj där tex 'Fritidskartan' eller 'Spår och leder'.

Vi rekommenderar även <https://www.gronakilar.se/> som är en guide till naturen i några av Stockholmsregionens gröna kilar. I Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen presenteras vandringsleder, naturreservat, entréer och besöksvärda platser.

Storstockholms gröna kilar

Storstockholms gröna kilar är beteckningen på de naturområden som "blivit över" när staden har vuxit utåt längs vägar och järnvägar. I en stjärnformad struktur når de obebyggda områdena ända in mot Stockholms centrala delar. Täby berörs av tre kilar, nämligen Angarnkilen, Bogesundskilen och Rösjökilen. Alla dessa tre kilar är föremål för mellankommunal samverkan i avsikt att bevara dem. Vår förening brukar delta i de möten som anordnas.

I samarbete med en rad andra organisationer arrangerar Naturskyddsföreningen varje år i maj den s.k. Gröna kilaras dag på ett antal platser runt Stockholm under parollen *Skydda Stockholms gröna kilar!*

Bra Miljöval

"Bra Miljöval" i Täby

Samhället behöver medvetna konsumenter för att skydda hotade djur, växter och naturtyper. Därför startade Naturskyddsföreningen sin miljömärkning för 30 år sedan. *Bra Miljöval* är den enda märkningen i Sverige som bedrivs av en miljöorganisation.

Idag märker Naturskyddsföreningen produkter och tjänster inom 12 olika verksamhetsområden, Biobränsle, Livsmedelsbutiker, El, Försäkringar, Kemiska produkter, Kosmetika, Mobilabonnemang, Textil, Persontransporter, Godstransporter samt Fjärrvärmen. För närvarande är över 700 produkter och tjänster miljömärkta.

På hemsidan <https://www.bramiljoval.se/omraden/> går det att söka på vilka produkter/butiker som är märkta.

Årsprogram augusti 2022–juni 2023

► September–december 2022

Mindfulness i Hägernässkogen

I början på september kl. 10.00, exakt datum meddelas på vår hemsida.

Lugn vandring i Hägernässkogen i Täby, under ledning av utbildade mindfulnessguider. Ta med sittunderlag och ev myggmedel.

Information Irja Nordin tel: 08-756 31 32

Vandra i Nygård och Täbyberg kallad skrotskogen

Lördag den 17 eller söndag den 18 september kl. 10.00

Välkommen att följa med på en vandring i en del av det område mellan Täby kyrkby och Vallentunasjön som riskerar att bli ett nytt småhusområde (Nygård och Täbyberg)

Skogen är den tystaste vi har i Täby och bör bevaras bl a för sin biologiska mångfald och sina höga naturvärden.

Ta med fika till rasten.

Samlingsplats: Vi börjar vår vandring vid den norra parkeringen till kyrkogården, på Kyrkvägen, strax söder om den sk Skrotskogen.

För anmälan kontakta Elisabeth Johansson (se sid 2).

Skogsvandring bland Norra Frontens fort

Lördag den 8 oktober kl. 10.00 -17.30

I Täbys skogar ligger befästningar från första och andra världskriget som tysta påminnelser om tidigare

oroliga tider. Följ med på en spännande skogsvandring till Skogberga-, Gullsjö- och Gribbylundsfortet på ca 7km.

Ta med fika till rasten.

Samlingsplats: Roslagsbanans station Visinge. Där finns även en infartsparkering för de som kommer med bil.

För anmälan ring Anders Wallin (se sidan 2).

Miljövänliga veckan, V40 är en årlig temavecka

Veckan organiserades för första gången 1990.

Vi vill uppmärksamma dig på att ta tillvara din konsumentmakt. Handla främst miljömärkt och ekologiskt. Och många gånger kanske man inte behöver handla alls, utan att man kan laga och återanvända det man redan äger.

Här kommer några tips på läsvärda länkar:

- Faktablad Klädskolan – Om klädernas miljöpåverkan:
- <https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/bilaga-till-kladskolan-om-kladernas-miljopaverkan/>
- Faktablad Så tillverkas våra kläder:
- <https://www.naturskyddsforeningen.se/faktablad/kladskolan-sa-tillverkas>
- Faktablad Cirkulär ekonomi: <https://www.naturskyddsforeningen.se/skola/cirkular-ekonomi>
- FN:s Globala mål nr 12: främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster: <https://www.globalamalen.se/>

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke

Söndagarna den 9 oktober och den 13 november kl. 09.30–12.30

Ekbacken ca 400 m söder om Viggbyholms gård är en fin ädellövskog, tidigare under igenväxning. Insatserna samordnas av Täby Naturskyddsförening samt Täby Hembygdsförening. Kom med och delta de dagar/tider som passar dig i de välbehövliga men försiktiga skötselåtgärderna i detta för Täby unika bestånd av jätteekar. Teori blandas med praktiskt arbete.

Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. För mer information ring Einar Fries (se sidan 2). Du läsa mer om ekarna på Täby kommuns hemsida, sök på 'Ekarna i Täby' Samlingsplats: Ekbacksvägen

Fortsättning på skötsel av Viggbyholms ekbacke

Söndag den 13 november kl. 09.30–12.30 se text ovan.

Temakväll om klimatet: Varför Koldioxidbudget?

Onsdag den 23 november kl. 19.00 – 21.00

Hur mycket koldioxid har Sverige kvar att släppa ut för att vi ska klara Parisavtalet? Hur mycket kan Täby släppa ut?

Koldioxidbudget som planeringsverktyg?

Vi har bjudit in Isak Stoddard, doktorand i Naturresurser och hållbar utveckling vid Institutionen för Geovetenskaper vid Uppsala universitet. Han har under flera år – bl.a. tillsammans med professor Kevin Anderson vid Tyndall Centre for Climate Change Research i England – arbetat med att utveckla CO2-budgetar för Sverige som nation samt för länsstyrelser och kommuner. Isak Stoddard berättar om CO2-budgetars vetenskapliga förankring och dess användning.

För anmälan kontakta Göran Sandberg (se sid 2).

Samlingsplats: Aulan i Åva gymnasium

Adventskaffe med glögg, lussekatter och bildföredrag

Tisdag den 29 november kl. 19.00–21.00

Marlene Sjönnby, tillförordnad stadsträdgårdsmästare och parkchef i Täby kommun inleder kvällen med att berätta om Täbys blomstrande rabatter och urnor. Vi får en tillbakablick på året som gått och får höra om planerna för 2023.

Är Täby nya Grönplan klar så får vi höra lite om den också .

Välkommen till adventskaffe med glögg och lussekatter tillsammans med THF(Täby Hembyggdsförening).

Samlingsplats: Ytterbystugan, Östra Banvägen 78, Roslags-Näsby station

► Januari–juni 2023

Temakväll om kemikalier - "Är det farligt?"

Om faror och risker med kemikalier

Onsdag den 8 februari kl. 19.00 – 21.00

Vi omges av kemikalier i vårt dagliga liv. Vad vet vi om deras faror och risker? Hur kan vi finna information? Vilket ansvar har olika aktörer? Lennart Dock är toxikolog med utbildning från Stockholms universitet och Karolinska institutet. Han har arbetat som forskare på Institutet för miljömedicin på Karolinska institutet och därefter på Kemikalieinspektionen. Han har medverkat i att utveckla det internationella systemet för klassificering och märkning av kemikalier inom FN och dess införande i EU:s regelverk. Han har även varit projektledare i ett Sida-finansierat internationellt utbildningsprogram i förebyggande kemikaliekontroll.

Samlingsplats: Tibble kyrka, Sällskapsrummet

Täbys Holkhögskola

Söndag den 12 februari kl. 10.00–12.00

Du är välkommen oavsett ålder och erfarenhet av snickrande.

Vill du snickra en holk för mesar, starar, fladdermöss eller kanske bin?

Hasse berättar om olika önskemål när det gäller boende i naturen.

Målet är att alla har en färdig holk med sig hem. Holkarna fungerar även som övernattningsutrymmen för fåglar som stannar kvar över vintern.

Var och en tar med sig eget kaffe och tilltugg till fikapausen.

Antalet deltagare är begränsat.

Anmälan senast måndag den 31 januari till Hasse Nordin (se sidan 2).

Samlingsplats: Hägernässkolan slöjdsal

ÅRSMÖTE

Onsdag den 1 mars kl. 19.00–ca 21.00

Per Broman, läkare, inleder kvällen med ett kort föredrag på ca 25 min med rubriken:

Människan i klimatkrisens tid – Hälsorisker, psykologiska hinder och motståndskraft

Efter programmet och fika följer årsmötet som är öppet för alla medlemmar.

Samlingsplats: Seniorcenter, Lyktgränd 2.

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke

Söndagarna den 5 och 19 mars kl. 09.30–12.30

Vi fortsätter höstens arbete i detta för Täby unika bestånd av jätteekar, som finns ca 400 m söder om Viggbyholms gård. Det är en värdefull ädellövskog, som har hotats av igenväxning.

Kom med och delta de dagar som passar dig!

Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar.

För mer information ring Einar Fries (se sidan 2)!

Samlingsplats: Ekbacksvägen

Fortsättning på skötsel av Viggbyholms ekbacke

Söndag den 19 mars kl. 09.30–12.3, se text ovan.

Besök i Hagby ekopark

Lördag den 15 eller söndag den 16 april kl. 10.00

Idag välkomnas allmänheten till detta rekreativsområde för att promenera och beskåda djur och natur. Vi promenerar runt i parken och tar del av ekoparkens historia. Vandringen leds av Herman Brundin.

För anmälan ring eller mejla Kathrin Wemgård (se sid 2).

Samlingsplats: Parkeringen vid Hagby Ekopark vid Skålhamravägen.

Nordiska Kusträddardagen

Lördagen den 6 maj kl. 10.00

Ordnas i samarbete med 'Håll Sverige Rent', se TNFs hemsida.

Vi plockar skräp längs med Täbys strand mot Värtan.

Ta med eget fika att njuta av efter utfört arbete.

Samlingsplats:

Näsaängsbadet i Näsby Park.

Lär dig att känna igen de vanligaste fåglarna

Lördag den 13 eller söndag den 14 maj kl. 10.00–12.00

Nybörjare i fågelskogen? Då är du välkommen att följa med Hasse Nordin på en introduktionsutflykt till fåglarnas spännande värld. Här lär vi oss att se skillnad på talgoxe och blåmes, vi lär oss att känna igen de vanligaste fågellätena och övar oss i att hitta fåglarna med kikaren. Ta gärna med dig en kikare om du har, annars får du låna en och provkika i Hasses tubkikare. Ta med något gott till fikarasten.
Samlingsplats: Vi träffas vid Ullna Strand där Ullna Allé slutar. Anmälan till Hasse Nordin torsdag den 11 maj (se sidan 2).

Lär dig att känna igen de vanligaste ängsväxterna

Torsdagen den 25 maj 2023 kl. 18.30

Gullviva, mandelblom, kattfot och blå viol känner vi alla igen från Taubes visa, men hur ser de ut i verkligheten? Välkommen att följa med på en tur bland våra vanligaste ängsväxter. Utflykten är ett samprojekt mellan Täby Naturskyddsförening och Täby Hembygdsförening.

Samlingsplats: Skålhamra kvighage vid Skålhamravägen.
Ledare: Yolanda Karlsson från Stockholms Botaniska Sällskap.

Information och anmälan till Hasse Nordin 070-6805032 eller 7563132.
Anmälan kan också ske till Ragnvald Pettersson
ragnvald.pmoller@telia.com

► Kalendarium september 2022–augusti 2023

Hösten 2022

Början av av sept	Mindfulnessvandring
Lörd 17 sept eller sönd 18 sept	Vandra i Nygård/Täbyberg
Lörd den 8 oktober	Skogsvandring bland Norra Frontens fort
V40	Miljövänliga veckan
Sönd 9 okt	Delta i och lär mer om skötsel av ekar i Viggbyholms ekbacke
Sönd 13 nov	Forts på skötsel av ekarna i Viggbyholms ekbacke
Onsdag 23 nov	Temakväll om klimatet
Tisd 29 nov	Adventskaffe och föredrag

Våren 2023

Onsdag 1 februari	Temakväll om kemikaliet
Sönd 12 februari	Täby Holkhögskola
Onsd 1 mars	Årsmöte och föreläsning
Sönd 5 mars	Delta i och lär mer om skötsel av ekar
Sönd 19 mars	Fortsättning på skötsel av ekarna i ekbacken
Lörd 15 april eller sönd 16 april	Besök i Hagby ekopark
Lörd 6 maj	Nordiska Kusträddardagen
Lör 13 eller sön 14 maj	Lär dig att känna igen de vanligaste fåglarna
Torsd 25 maj	Lär dig att känna igen de vanligaste ängsväxterna

Returadress:

~~Täby Naturskyddsförening
c/o Kathrin Wengård
Armébacken 16
187 64 Täby~~

Välkommen att följa med oss ut!

Foto på framsidan av backsippor i maj och bilden nedan från Rönningesjön.

Se kalendarium på sid 15.

Vill du bli medlem i Naturskyddsföreningen?

Gå in på vår hemsida <https://taby.naturskyddsforeningen.se/>
och tryck på den gröna knappen med texten 'BLI MEDLEM NU'
eller ring **Naturskyddsföreningens kansli 08-702 65 00**